

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Luimige Reis langs den Rijn

Hood, Thomas

Amsterdam, 1840

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-140259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-140259)

AAN GERARD BROOKE, ESQ. TE LEMINGTON,
HAMPSHIRE.

MIJN WAARDE BROOKE!

Uwe voorspelling was niet onwaarschijnlijk, maar het is met dezelve gegaan, zoo als het dienstmeisje zeide, dat buiten een venster keek in *Piccadilly*, om de staatsie van den Lord Major te zien: »het kwam er niet toe." In plaats van naar *Kent* weder te keeren, zijn wij werkelijk Woensdag ochtend in de »Lord Melville" van *Londen* vertrokken. Hier volgt nu een verslag van onze gedenkwaardige reis. Ik voorzie dat hetzelfde wel wat langdradig zal zijn, maar dat was onze overtocht ook.

Wanneer wij onze touristen en reizigers, onze HEADS en TROLLOPES gelooven, is het onmogelijk in een hoeker, een smak of een stoomschip een togtje te ondernemen, zónder dat men aantreft, hetgeen zij met een kunstterm, *karacters* noemen. Mijn eerste zorg, toen ik aan boord kwam, was, rond te zien, of ik ook *origineeltjes* vond: maar na eene naauwkeurige monsterring van de passagiers, kwam er mij geen een zoodanig van voor. Te *Gravesend* evenwel bragt eene boot

ons een paar *individuen* aan, die beiden nog al iets van zich lieten verwachten. De eerste was een rijzig, zeer schraal man, zichtbaar ongesteld, of gelijk een der matrozen aanmerkte, onder quarantaine gehouden, dewijl zijn gelaat van dezelfde kleur was als de gele vlag, welke het sein van dien gezondheidsmaatregel aanduidt: de andere zag zoo rood in zijn wezen, dat het scheen alsof hij van zijne geboorte af met Spaanschen peper gevoed was. Hunne namen niet wetende, doopte ik hen terstond naar DANDIE DIMMONT's twee vermaarde honden, PEPER en MOSTERD. Ik had hunne hoedanigheden slechts ter loops kunnen opnemen, want de gele mengde zich onder de matrozen, terwijl de roode terstond in de hut van den hofmeester dook. Wij gingen middelerwijl luchtigjes voort, en waren weldra de opmerkenswaardige vuurbaken van de *Nore* voorbij. Doch hier ging de wind liggen, eene omstandigheid, welke vóór de uitvinding der stoombooten van belang was. Ik ben inderdaad van *London* naar *Ramsgate* in dien ouden tijd eens drie dagen en twee nachten op zee geweest, hetgeen heden stellig binnen eenige uren gedaan wordt. Doch tegenwoordig doet windstilte niets meer af, en zoolang de bewegingspartij lust in het dansen heeft, zal de stoommachine haar de muziek daartoe leveren: en ik hield niet op het aanhoudende gestamp der raderen te vergelijken bij de maat der laatste *galloppe*, welke ik gedanst had. Maar die herinnering werd op eenmaal gestoord door een der zonderlingste verschijnselen, welke ik ooit gezien heb. Verbeeld u aan den eenen kant de zee liefelijk door een zacht koeltje bewogen, in golfjes zoo groen als het smaragd,

spelende in den glans der middagzon; aan den anderen kant een' schrikkelijken pikzwarten muur, van de zee af tot aan de lucht reikende, als om de warme grenzen van den vrolijken dag van »het sombere Rijk des Nachts en der Duisternis »af te scheiden." Maar ik bespeur, dat ik dichterlijk begin te worden. Verbeeld u dan, zoo gij ooit onder den witten rotsmuur van *Flamborough Head* gezeild hebt, een' zwarten dito, even zoo bar en zoo digt, zoodat gij hem voor die hooge kaap zoudt gehouden hebben, behalve alleen de kleur, en dat gij naar boven ziende, er geen' top aan kondet ontdekken. De indruk op mijne eigene verbeelding was zoo sterk, dat ik, toen mijne tante mij vroeg waar wij waren, zinspelende op de kleur en den vorm van het wolkgevaarte, antwoordde: dat wij op de hoogte van *Blackwall* (1) waren. »Gij hebt gelijk, Sir!" hoorde ik eene vreemde stem zeggen. — »Ik heb dat zelfde donkere en rotsachtige verschijnsel eens in de *West-Indiën* gezien, en het was de voorbode van een' orkaan." Ik keek naar den ongeluksprofeet om, en zag den gelen man naast mij staan. »Dan zoudt gij den kapitein eene liefdedienst doen, als gij hem waarschuwdet?" riep mijne tante uit. »Die weet het zelf wel" hernam de vreemdeling, »en de hofmeester weet het ook wel: ginder loopt hij reeds naar de kombuis, om den kok te waarschuwen zijn vleesch te braden, en het eten klaar te maken, voordat de storm opkomt." — »De storm?" mompelde de roodwangige man, die met zijn' mond vol eten van beneden kwam. »Waar-

(1) De zwarte muur.

om keert de kapitein niet terug?" — »Wij zijn eenmaal heengegaan" hervatte de andere, »om *Margate* te bezeilen; maar de stuurman denkt misschien dat hij den storm kan afrijden. Daar hebben we het al!" en tegelijk wees hij op den donkeren damp, die zich thans schielijk over de oppervlakte der zee uitbreidde, welke eerst zwart en toen onder derzelve schaduw wit werd, terwijl ettelijke bliksemstralen de ruimte tusschen het benedeneinde van de wolk en de zee doorklieften. De baren rondom ons waren op eens doodelijk stil geworden, en men bespeurde geene beweging, dan die van de trilling der stoommachine, toen eensklaps door een' hevigen rukwind het schip zoo geweldig begon te schudden en te deinen, dat de uitwerking er van zich bij den sterksten der passagiers deed gevoelen. »Nu, dat wordt mij te kras om aan te zien" zeide hij, — »of te voelen" zeide een ander half binnensmonds. De roodwangige werd nog rooder — vestigde een' vergramden blik op den spreker, en stond blijkbaar op het punt om een antwoord op die schimpscheut voort te brengen, toen hij eensklaps genoodzaakt werd hetzelfde, wat het ook mogt beteekend hebben, aan den wind ten prooi te geven. Indien er zoo iets bestaat, hetgeen men liefde op het eerste gezigt noemt, van de antipathie is het zeker, en de man met zijn rood gezigt had zulk een' afkeer voor den gelen opgevat, dat hij hem zelfs niet zonder duidelijke blijken van haat konde aanzien. »En hoe gevoelt gij u, Sir?" vroeg mij de lijder, terwijl ik juist na een' zijner aanvallen voorbijging. »Zeer wel tot nog toe." — »Zooveel te beter voor u, Sir!" hernam de roode, eenigzins kribbig.

»Ik voor mij ben zoo ziek als een hond. Ik zoude daar evenwel weinig om geven, indien de zaak haren gewonen loop had, maar daar staat die geelneus — kijk hem eens aan, Sir! — dat is juist eene lever voor u — zijne gal is aangestoken! — hij is de wandelende geelzucht! — Hij is er juist een karel na om zeeziek te zijn, en evenwel is hij het niet — en ik ben een man om gezond te wezen, en kan hier niets verdragen! Ik verzeker u, Sir! dat ik van de natuur eene sterke maag heb — als een paard zoo sterk. Sir! — ik weet niet wat eene *indigestie* is — ik heb die nimmer gehad — en wat mijne eetlust aangaat, ik heb gegeten en gedronken vandat ik aan boord ben gekomen tot voor een oogenblik toe. En toch ziet gij hoe het met mij gesteld is! En daar is die saffraandoos — ik geloof wis en waarachtig, dat ik het door hem aan te zien beet gekregen heb — bij mijne ziel, dat geloof ik — daar is die geelzuchtige schelm — God beware mij! de karel gaat nog naar beneden om te eten!»

Wij aten vroeg en bij gevolg ongaar eten, biefsteak, die eventjes bruin was, en een stuk ellendige pudding. De sobere kost ontsnapte der opmerkzaamheid van mijn' oom niet: »Ik kan niet zeggen,» liet hij zich uit: »dat men aan boord regt keurig onthaald wordt.» Hij had die woorden naauwelijks uitgesproken, of hij werd bleek, en legde zijn mes en zijne vork neder. Nimmer te voren op zee geweest zijnde, en zekere inwendige aandoening gewaar wordende, schreef hij dezelve terstond aan zijne oude kwaal toe, en fluisterde mij in, mij stil te houden. »Ik sterf — maar verontrust uwe tante niet.» Wel gissende wat er aan de hand was, liet ik hem zon-

der hulp naar het verdek opklauteren, vanwaar hij een paar minuten daarna wederkwam, een glas wijn inschonk, hetzelfde uitdronk, en mij daarop een' veelbetekenenden wenk gaf. »Nog weder een uitstel, FRANK! Het is verdrietig, maar ik ben overtuigd, dat hetgeen mij daar is overgekomen, mijn leven gered heeft. Al de omloop van het bloed was gestuit, toen eene soort van kramptrekking op de maag het wederom in beweging bragt, en mij den tijd heeft gegeven van weder bij te komen.» — »Dat zijn toevallen, die op zee menigmaal voorkomen» merkte onze schipper aan. »Ja, aan land ook wel» hervatte mijn oom op een' plegtigen toon. — »Kapitein! ik ben reeds sedert de tien laatste jaren bezig met subiet te sterven.» — De kapitein trok zijne lippen tot elkander als om te fluiten, maar het was onhoorbaar. »Wat mij aangaat, Sir!» zeide onze teilloos, »ik misgun u uwe beroerten. Want ik kruip — kruip — kruip langzaam en bij duimbreedten naar het graf.»

Op deze verklaring haalde de kajuitwachter in allerijl eene groote menigte van potten, zocht er een grooten van uit blaauw en wit gestreept, en zette dien neder voor de voeten van den spreker. Op het eerste gezigt van onzen ziekelijken passagier, had de stuurmansmaat hem voor een' patient verlaten, die zeeziek was — hij had hem in het oog gehouden, naar hem geluisterd, en zoo dikwijls er door eene vreemde stem »jongens!» was geroepen, liep hij het eerst naar den gelen man. Doch tot zijne groote verwondering, schoof de laatste de kom met zijnen voet eventjes ter zijde, zeggende: »Dat mag in geval van nood goed zijn, en hoor eens

jongen! — (ja, Sir!) — een andermaal als gij mij zulk een ding brengt — (ja, Sir!) zet er mij dan een ketel naast (goed, Sir!) met een weinig suiker, wat limoenen, en eene flesch rum.” De jongen wist niet hoe hij het had. »Sla mij dood!” riep de roodwangige uit, die naast mij zat, »als hij geen punsch meent: ik *kan* dien kerel niet dulden! — bij mijne ziel! ik kan niet;” en hij ging wederom naar het verdek.

De beweging van het vaartuig was intusschen sterk toegenomen, en het gansche gezelschap was door vrees en nieuwsgierigheid, of ook door andere natuurlijke oorzaken gedreven, met elkander naar boven gegaan, om het genot te hebben van hetgeen een regt angstig vooruitzicht bleek te zijn. De gansche lucht was nu zwart geworden, en scheen even als HAMLET tegen eene »zee van onrust” te kampen. De man met het roode aangezicht, welks kleur door de laatste vermoeijenis bijna tot het purper geklommen was, stond aan stuurboordzijde tegen de kabels te leunen. In plaats van de gewone verslapping en ontspanning, welke met de zeeziekte gepaard gaat, scheen dezelve hem op te winden, en zijne drift nam tegelijk met de ongesteldheid van zijne maag toe. »Ik ben erger dan zoo even” zeide hij tot mij, bijna stikkende van benaauwdheid en van drift; »en daar staat mij die gele vagebond, God vertrooste mij! met een’ cigar in zijne murf! — Ik begrijp dat niet, Sir! — Het strijdt tegen de natuur. — Ik voor mij zal er van sterven! ja, dat voel ik! een bloedader zal mij barsten, Sir! Ik dacht dat het reeds zoo ver was, maar het was slechts van de laatste pint porter!”

Terwijl hij aldus sprak, kreeg het schip veel water over, zoodat het geheel en al op zijde viel. »Dat zal denk ik eene waterhoos zijn,» zeide mijn oom. — »Het is eene stortzee» zeide de gele. »Dat is de gil van eene vrouw!» riep mijne tante, terwijl zij hare handen wong; en inderdaad, wij vernamen een schel gegil van angst, hetwelk ons allen naar het voorschip deed loopen. »Het is die Lady van rang,» zeide de stuurmansmaat: »zij zat boven op met de passagiers te praten, maar verkoos in haar eigen rijtuig te zitten — het is maar een geluk, dat zij niet met koets en al overboord geraakt is.» Mijn waardige oom verklaarde regtuit de zaak voor een fabeltje. »Zult gij durven staande houden, dat er een menschelijk wezen in dat rijtuig opgesloten zat, omdat zij zich niet wilde vernederen van tegelijk met lieden van minder aanzien te verdrinken?» In stede van te antwoorden, deed hij met eenige helpers zijn best, om het menschelijk wezen uit het rijtuig te helpen. »Nu,» pruttelde mijn oom, »dat heet ik met schande zijn aanzien dragen! Ik had gedacht, dat zelfs eene vrouw van rang eene gemakkelijke kajuit zoude verkiezen boven zulk eene badkoets, al staat er dan ook een adelijk wapen op.» — »De arme ziel!» kwam tante er tusschen in, »dat is zoo het gevolg van hare opvoeding.» — »Daar twijfel ik niet aan,» hervatte mijn oom: »maar het is naar mijne gedachte eene onchristelijke manier van opvoeden, welke iemand zoo slecht tot zijne afreize uit de wereld voorbereidt.» Die zet bragt tante tot zwijgen, maar verhinderde haar niet de dame van aanzien allen mogelijken bijstand te verleenen op haren aftogt naar de kajuit van den eer-

sten rang, alwaar zij op haar verzoek op eene hooge rustbank werd nedergelegd. En hiermede eindigde voor als nu de kleine Episode van Lady D— en haar eigen rijtuig.

En nu, mijn waarde GERARD! verbeeld u ons allen, even als de dame van rang in haar eigen rijtuig, op onze eigene kooijen te zien kruipen, niet omdat wij slaap hadden, maar de schrikkelijke deining van het schip maakte het voor een' landbewoner zoo al niet onmogelijk, echter ten uiterste bezwaarlijk om te zitten of te staan. Het zoude inderdaad moeilijk geweest zijn in slaap te geraken, in weerwil van het rumoer, dat wij hoorden. Nu scheen er een balk in den eenen hoek in zwaren nood te zijn; dan begon er een andere te kraken — de eene plank na den anderen scheen te willen springen. — Voeg hierbij het huilen van den storm in het touwwerk, alsof de geest des winds op eene Aeolusharp een' treurzang over ons aanhief — het kletteren van den hagel — het gebruis van het water, rondom ons en boven ons hoofd — en bij elken rukwind een *Chorus* van vrouwengillen uit de kajuit naast ons? Van mijne eigene gewaarwordingen kan ik niet anders zeggen, dan dat de nacht tusschen sluimeren en ijlen scheen te vergaan. Toen ik mijne oogen sloot, droomde ik van de nachtmerrie, en niet alleen van zulk eene, die u het lijf komt drukken, maar zeer kwaadaardige merries, die achteruitsloegen, mij over den kop smeten, wentelden zich over mij heen; en toen ik ze weder opsloeg, zag ik de stoelen, koffers, doozen, met een bovennatuurlijk leven beziel, door elkander dansen, van den eenen wand naar den

anderen, naar het midden, dan weder terug, in de rondte, en eindelijk *sauve qui peut*, alles onder elkander naar den trap van de kajuit rollen. Midden onder al dat gewoel bewoog zich eene enkele menschelijke gedaante, nu eens zittende, dan knielende, somtijds tuimelende of zich krampachtig aan de tafel vastklemmende, tot dat de tafel zelve hare grenzen overschreedt, een' voorloopigen sprong maakte, en eindelijk met eene groote sofa tusschen hare pooten aan het walsen geraakte. Het was een der landslieden van *Тромп*, die aldus besloten had niet in zijn bed te willen verdrinken, en naardien zelfs de vrees door buitensporigheid koddig kan worden, konde ik mij in weerwil van het ongemak, dat ik zelf ondervond, niet van lagchen onthouden, den armen man bij elken stoot, die iets harder dan de gewone was, zijne handen met zoo veel drift in elkander te zien klappen, alsof het hem te doen was geweest om iets schoons toe te juichen. Om u de waarheid te zeggen, het schip zonk dikwijls zoodanig naar de diepte, dat ik niet anders dacht of wij zouden er in gebleven zijn. Eindelijk tegen den morgen bereikte onze angst het hoogste top-punt door een allerschrikkelijkst gekraak boven ons hoofd, dat van eene geweldige stortzee werd gevolgd, welke den »Lord Melville" deed waggelen, alsof het wijn ware geweest, terwijl een gedeelte van dien pekelsondvloed tot in de kajuit kwam dringen en de laagste bedden overstroomde. Onze *Claqueur* klapte lang en overluid in zijne handen, meenende dat wij aan de ontkenning van het stuk gekomen waren. De stortzee was over het achterschip gegaan en had vier

manschappen van den helmstok, alwaar zij met een' langen ijzeren bout stuurden, weggeslagen, en hen in plaats van overboord, in welk geval zij onvermijdelijk verloren waren geweest, allergelukkiglijkst in den sekkreetkoker gesmeten. In zulk een hoekje zit op deze wereld het geluk of het ongeluk!

Toen ik op het verdek kwam, vond ik den kapitein en den stuurman voorzigtig uitkijken naar de boeijen, welke voor den ingang van de *Maas* liggen. »Ik wensch u geluk, Sir!» zeide de gele — »de storm heeft ons gered — enkel doek zoude zoo gelukkig niet geweest zijn» — en hij wees ons het wrak van een groot schip, waarvan niets dan de lage masten overeinde stonden. Het was op eene ondiepte vervallen, met den spiegel in den grond, maar met den voorboeg nog uit de baren opstekende. »En de equipage?» De gele schudde op eene veelbeteekenende wijze zijn hoofd. »Tegen zulke zeeën is geen zeilschip bestand.» — Nu eerst gevoelde ik mij ziek, GERARD! ziek van hart. Ik heb vele wrakken gezien met derzelve gansche bouwkunstig zamenstel open en bloot, maar juist met die bijzonderheid, dat derzelve houten ribben en deelen zoo zichtbaar waren, dat zij meer naar de geraamten van gestrande zeemonsters geleken, terwijl in dit geval het schip zijne bewoonbare gedaante behouden had, en de verbeelding hetzelfde bleef bevolken met menschelijke wezens, die er op heen en weder liepen, en ten laatste in hunne wanhoop aan het touwwerk van de thans ontbloote stengen geklemd hingen. Ik stelde mij zelfs naar de manier van CAMPBELL, nog één van hen levende voor, die alleen overgebleven, nog in den grooten

mast zat, toen juist in overeenkomst met mijne gedachte, eene stem mij in het oor riep: »Ja, ja, daar zit hij! — daar heeft hij den ganschen nacht doorgebracht — al de anderen liggen reeds in de diepte!» — Hij, die mij dit zeide, was de man met de roode wangen. — »Een erge, erge nacht, Sir!» zeide het voorwerp van zijn' afkeer, bij wijze van een' morgengroet. »Ja wel erg,» antwoordde de andere. — »Gij zijt zekerlijk ook ziek geweest.» — »In het minste niet.» — »Nu, riep thans mijn Oom uit, die van achter zijn' medgezel voor den dag kwam, »dan moet gij er zekerlijk een behoedmiddel voor bezitten, hetwelk wel verdient bekend gemaakt te worden!» — »Ik geloof ook wel dat ik dat bezit» antwoordde de ander zeer bedaardelijk. »Ik wil sterven als ik het niet dacht!» riep de roode op een' zegevierenden toon uit, »het kon niet natuurlijk toegaan. Er moet wel eenig geheim achter zitten, en ik wil wel eene Guinje kwijt wezen om het te kennen.» — »Daar houde ik u aan» zeide de gele, in alle bedaardheid zijne hand uitstekende, om het geld te ontvangen, hetwelk hij dadelijk in een' tamelijk schraal voorziene lederen beurs stak. »Nu dan,» zeide de vleeschklomp, »laat hooren.» — »Wel nu dan,» was het antwoord, »doe zoo als ik gedaan heb, en vaar dertig jaren van uw leven achter één ter zee.» De verontwaardiging, waarmede dit recept ontvangen werd, werd verdoofd door een algemeen schaterend gelach van allen, die het hadden gehoord. Bij geluk werden wij naar het ontbijt geroepen, alwaar wij mijne Tante vonden, die zeer wijldloopig over de verschrikkingen van den verleden nacht uitweidde.

»Ik dacht inderdaad» zeide zij, »dat ik naar den »armen GEORGE» ging.» — »Wij zeelieden noemen hem den Ouden Joost, Madam!» liet er de kapitein in zijne onnoozelheid op volgen.

Uithoofde van de hooge zee, die er ging; waren wij niet in staat om langs de stroomen naar *Rotterdam* te gaan, maar moesten langs de vaart, hetgeen ons een groot gedeelte van den volgenden dag wegnam. Hoe vervelende die togt ook was, leverde hij ons nogtans een gezigt van een gedeelte der karakteristieke trekken van het waarlijk opmerkenswaardige *Holland* op. Wij hadden overvloedige gelegenheid om hunne schilderachtige binnenvaartuigen met derzelve hooge roeven en vensters met bloempotten — inderdaad drijvende huizen — te zien, terwijl de werkelijke huizen, slechts eventjes boven het water uitkijkende, wel naar zoo vele familie-arken geleken, welke met den vloed naar den wal gedreven, er met de naastvolgende eb weder van af zouden steken. Beide soorten van woningen zagen er allerzindelijkst en ongemeen vrolijk uit. Inderdaad, de huizen met derzelve groene deuren en luiken, waarop de verw nog versch lag te glinsteren, schenen als ingevolge eene algemeene overeenkomst en een artikel van het huurcontract, binnen de laatste week geverwd te zijn. De vrouwen, die dezelve schrolden en boenden, droegen meest alle roode of blaauwe rokken over haar onderlijf. — Soms zagen wij niets dan de oevers van de vaart, totdat men bij toeval een' kerktoren met eenige schoorsteenen zag opdagen, even alsof aldaar een dorp gezaaid was en uit den grond begon te groeijen. Die schikkingen had-

den eene zonderlinge uitwerking op het spel der perspectief. Zoo zag ik b. v. eene herkaauwende koe, welke den top van een' boom scheen af te kaauwen; een' Don Quichot een' windmolen aanvallende en een paard liggen rusten, terwijl hetzelfde een weerhaan uit den rug groeide. Het zoude waarlijk niets te veel zijn te vooronderstellen, dat eene kikvorsch, die op een veld springt, vandaar eene gansche naburige stad overziet. Wij zagen zoo weinig van het land, dat mijne tante in de onschuld van haar hart vroeg: »Waar is nu *Holland?*» — »Het moet hier ergens wezen, Madam!» gaf haar de gele ten antwoord; »of het moest in den laatsten nacht verzonken zijn.» — »Ja, waarachtig verzonken!» herhaalde de roodwangige. »Zie, het is zondig de Voorzienigheid te mistrouwen; maar ik konde in zulk een land niet leven, tenzij ik altijd een' regenboog boven mijn hoofd had, om mij de belofte te herinneren. . . .» — »Zij zouden morgen verdrinken, Sir!» zeide de kapitein, »indien zij niet, gelijk de bevers, aanhoudend bezig waren met palen te heijen en dijken te leggen.» — »Het is zeker dat zij de geaardheid der bevers wel hebben» zeide mijn oom, daarmede den vlijtigen en arbeidzamen aard der Hollanders den verdienden lof toezwaaijende.

Onder andere kenschetsende trekken van het landschap, indien er land genoeg was, om het dien naam te geven, zagen wij dikwijls een' afgezonderd levenden kraanvogel of een' reiger, die geduldig aan den kant van het water stond te wachten naar eenig voedsel, of wenschte op zijn' eenen poot te rusten. Ik wees hen aan mijn' oom, die met al de houding van een' jager